

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 2094/21
10.9.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Александре Спирковске, председника већа, Зорице Јовановић и Драгице Савелић Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... бр. ..., чији је пуномоћник Иван Иванковић, адвокат из Лазареваца, против туженог ЈП ЕПС БЕОГРАД – Огранак РБ “Колубара” Лазаревац, ради утврђења и исплате, одлучујући о изјављеној жалби тужиоца против пресуде Основног суда у Лазаревцу П 554/18 од 08.02.2019. године, у седници већа одржаној 10.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 554/18 од 08.02.2019. године у делу става један изреке и **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца и утврђује да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године дата поводом зајма у делу у коме се сагласио да послодавац изврши обуставу неотплаћеног износа зајма од његове отпремнине, а тужени се обавезује да тужиоцу, на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа, исплати износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом од 26.12.2014. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака ове пресуде.

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 554/18 од 08.02.2019. године у преосталом делу става један изреке који се односи на захтев тужиоца да се утврди да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у преосталом делу и, у том делу, жалба тужиоца **ОДБИЈА СЕ**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о парничним трошковима, садржано у ставу два изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу П 554/18 од 08.02.2019. године и **ОДБИЈА**, као неоснован, захтев туженог да се обавезе тужилац да туженом, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 2.395,00 динара, и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 76.800,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака ове пресуде, а **ОДБИЈА**, као неоснован, захтев тужиоца у делу да се обавезе тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 76.800,00 динара од 08.02.2019. године, као дана доношења пресуде, до дана извршности пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по жалби у износу од 40.800,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Образложење

Ставом један изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу П 554/18 од 08.02.2019. године одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је правно ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године и да иста не производи правно дејство, те да се обавезе тужени да тужиоцу, на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа, исплати износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом од 26.12.2014. године па до коначне исплате.

Ставом два изреке обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 2.395,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, из свих разлога предвиђених чланом 373 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11).

Тужени је поднео одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је, као другостепени суд, нашао:

-жалба је делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према чињеничном стању утврђеном у току првостепеног поступка, тужилац је био у радном односу код туженог до престанка радног односа 25.12.2014. године, због стицања права на старосну пензију. Тужиоцу је, на основу Одлуке о бескаматном зајму запосленима у РБ “Колубара” доо Лазаревац од 13.03.2014. године, исплаћен износ од 50.000,00 динара, на име одобреног зајма. Тужилац је дао изјаву којом се сагласио да обрачунска служба туженог у случају престанка радног односа пре истека рока отплате изврши обуставу неисплаћеног износа зајма у једнократном износу од тужиочеве зараде, накнаде зараде и других примања. Износ неотплаћеног зајма од 50.000,00 динара једнократно је одузет од тужиочеве отпремнине која му је исплаћена приликом престанка радног односа. Тужилац се, као запослени, сагласио да у случају престанка радног односа код туженог надлежна обрачунска служба изврши обуставу

неотплаћеног износа зајма у једнократном износу од зараде и накнаде зараде, других примања или накнаде других трошкова. Одлуком о бескаматном зајму запосленима у РБ “Колубара” доо Лазаревац од 13.03.2014. године, чланом 1, одобрен је бескаматни зајам запосленима који су у радном односу у РБ “Колубара” Лазаревац на дан 13.03.2014. године; чланом 2, прописано је да ће се исплата зајма исплатити у фиксном износу од по 50.000,00 динара за сваког запосленог; чланом 5, прописано је да запослени коме радни однос у РБ “Колубара” доо Лазаревац престане пре почетка односно пре истека крајњег рока за отплату зајма дужан је да неотплаћени износ зајма врати приликом престанка радног односа и да ће обрачунска служба у складу са датом изјавом запосленог обуставити неотплаћени износ зајма приликом престанка радног односа запосленог и то извршити од зараде и накнаде зараде, других примања или накнада других трошкова запосленог. Чланом 2 наведене одлуке предвиђено је да ће се запосленима који су на дан 30.12.2013. године код послодавца обављали послове на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем износ зајма исплатити у висини од по 72.200,00 динара, у који износ је укључен и износ из става један. Тужилац се изјавом датом у вези узетог зајма, по налажењу првостепеног суда, на основу члана 123 Закона о раду, сагласио да у случају престанка радног односа у РБ “Колубара” доо Лазаревац надлежна служба обрачуна зараде изврши обуставу неотплаћеног износа зајма у једнократном износу од његове зараде, накнаде зараде и других примања. По налажењу првостепеног суда, у конкретном случају се не ради о обустави од зараде већ о обустави неотплаћеног износа зајма у једнократном износу од зараде, накнаде зараде, других примања која су исплаћена приликом престанка радног односа, а отпремнина улази у категорију других примања из радног односа. Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, закључак је првостепеног суда да су тужбени захтеви тужиоца садржине наведене у ставу један изреке ожалбене пресуде неосновани, имајући у виду да је утврђено да је тужилац био у радном односу код туженог до престанка радног односа, због стицања права на старосну пензију, од 25.12.2014. године, да је тужиоцу, на основу Одлуке о бескаматном зајму запосленима у РБ “Колубара” доо Лазаревац од 13.03.2014. године, исплаћен износ од 50.000,00 динара, на име одобреног зајма, а да је чланом 5 те одлуке прописано да је запослени коме радни однос у РБ “Колубара” доо Лазаревац престане пре почетка односно пре истека крајњег рока за отплату зајма дужан да неотплаћени износ зајма врати приликом престанка радног односа и да ће обрачунске службе у складу са датом изјавом запосленог обуставу неотплаћеног износа зајма приликом престанка радног односа запосленог извршити од зараде, накнаде зараде и других примања запосленог. Тужилац је дао изјаву којом се сагласио да обрачунска служба туженог обуставља износ на име отплате рате зајма сваког месеца и да ће у случају престанка радног односа пре истека рока отплате обрачунска служба туженог извршити обуставу неотплаћеног износа зајма у једнократном износу од његове зараде, накнаде зараде и других примања, а тужиоцу је пре престанка радног односа обрачуната исплаћена отпремнина у укупном износу од 325.200,00 динара и износ од 50.000,00 динара једнократно је одузет од наведене исплате. Наиме, првостепени суд је нашао да изјава која је дата у вези узетог зајма није супротна принудним прописима, те да тужени није незаконито извршио обуставу од износа отпремнине тужиоца, с обзиром да је тужилац дао сагласност да му се од зараде, накнаде зараде и других примања изврши обустава неотплаћеног зајма, која изјава тужиоца је дата у смислу члана 123 Закона о раду, а тужилац се сагласио да му се приликом исплате отпремнине иста умањи за износ свих доспелих и недоспелих новчаних обавеза које има према послодавцу, овде туженом. По налажењу

првостепеног суда, тужилац је потписаном изјавом располагао својим правима из уговора о зајму, која имају облигационоправни карактер, па је тужилац, као дужник новчане обавезе, својом вољом, потписивањем изјаве, прихватио услове из члана 5 Одлуке о бескаматном зајму, којим је прописано да ће запослени коме престане радни однос пре истека рока за отплату зајма неотплаћени износ вратити приликом престанка радног односа, чиме је наведене услове из уговора о зајму применио према себи, као дужнику, прихватајући услове испуњења обавезе враћања зајма у смислу одредаба члана 557 и члана 562 став 1 Закона о облигационим односима. Такође, по налажењу првостепеног суда, у конкретном случају се ради о сагласности запосленог да му се узети зајам односно утврђено и доспело потраживање послодавца одбије од зараде, накнаде и других примања, у која спада и отпремнина приликом одласка у пензију, а у конкретном дужничко-поверилачком односу између запосленог и послодавца, са којим запослени може слободно располагати у смислу одредбе члана 562 став 1 Закона о облигационим односима.

Међутим, на овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је, у преиначујућем делу, погрешно применио материјално право, због чега је првостепена пресуда, у том делу, и преиначена.

Чланом 123 став 1 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр. 24/05, са новелама), прописано је да послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог.

Исплата отпремнине представља један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа, које се, у смислу члана 60 став 4 Устава, нико не може одрећи, па је у делу у коме се тужилац сагласио да послодавац изврши обуставу неотплаћеног износа зајма од његове отпремине ништава изјава тужиоца од 14.3.2014. године, због чега је, у наведеном делу, преиначена ожалбена пресуда, као у ставу један изреке ове пресуде. Тужени је обавезан да тужиоцу исплати разлику отпремнине у утуженом износу, и то у износу од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.12.2014.године до исплате, применом одредаба члана 277 став 1 и члана 324 став 1 Закона о парничном поступку.

Дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и камату, а неисплаћивањем утуженог износа разлике отпремнине при престанку радног односа, у смислу правила из члана 119 став 1 тачка 1 Закона о раду, тужени је пао у доцњу, због чега, на износ главног дуга, тужени тужиоцу дугује и законску затезну камату од првог наредног дана од дана престанка радног односа, као дана доспелости потраживања, до исплате. Стога је, одлучујући о овом споредном захтеву, овај суд обавезао туженог да на износ главног дуга тужиоцу исплати и законску затезну камату од 26.12.2014. године, како је тужилац и определио захтев за камату, до исплате, имајући у виду да је тужиоцу радни однос код туженог престао 25.12.2014.године. Наведено поштујући и правило из члана 186 Закона о раду, којим је прописано да је послодавац дужан да запосленом, у случају престанка радног односа, исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у складу са општим актом и уговором о раду, да је исплату обавезе из става 1 овог члана, послодавац дужан да изврши најкасније у року

од 30 дана од дана престанка радног односа.

Исплаћена отпремнина се, према правилу из члана 105 став 3 Закона о раду, не сматра зарадом, те послодавац нема овлашћење да своје новчано потраживање према запосленом наплати обустављањем од отпремнине, чак и када је за то запослени дао пристанак у писменој форми.

Исказ да је запослени дужан да неотплаћени износ зајма врати послодавацу при престанку радног односа садржан у одлуци послодавца и писмена сагласност запосленог са том одлуком, може бити основ за обустављање од његове зараде новчаног потраживања послодавца, али не и основ за обуставу исплате његове отпремнине, при престанку радног односа.

Одлуком о бескаматном зајму запосленима од 13.3.2014. године је у тачки 3 предвиђено да ће се услови и начин враћања зајма накнадно утврдити у складу са споразумом који ће закључити Јавно предузеће “Електропривреда Србије” и Синдикат радника “Електропривреде Србије”, најкасније до 1.6.2014. године, с тим што ће се зајам отплаћивати обустављањем припадајућег износа рате за отплату зајма од исплате зараде, односно накнаде зараде запосленог, у ком смислу тужени, као послодавац, није имао основ за обустављање од исплаћене отпремнине, која има социјални карактер, јер није ни утврдио услове и начин враћања зајма.

У осталом делу изјава тужиоца од 14.03.2014. године производи правно дејство, па је, у том делу, одбијена, као неоснована, жалба и потврђена ожалбена пресуда.

Тужилац у спору није успео само у незнатном делу, због чега нису настали посебни трошкови, па је преиначено и решење о парничним трошковима, садржано у ставу два изреке ожалбене пресуде, тако што је одбијен захтев туженог за накнаду парничних трошкова, а тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове које је имао, и то: за састав тужбе, у износу од 16.500,00 динара; за састав образложеног поднеска, у износу од 16.500,00 динара; за заступање на два одржана рочишта, у износу од по 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи, као и за таксу на тужбу, у износу од 3.900,00 динара, и пресуду, у износу од 3.900,00 динара, према Таксеној тарифи.

Камата на новчани износ накнаде парничних трошкова тече од истека рока за добровољно извршење, односно од дана наступања извршности одлуке, на основу одредаба члана 277 став 1 и члана 324 Закона о облигационим односима, а у вези одредаба члана 345, члана 440 став 1 и члана 366 Закона о парничном поступку и члана 43 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Наиме, одредбом члана 277 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату по стопи утврђеној савезним законом.

Одредбом члана 324 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да дужник долази у доцњу кад не испуни обавезу у року одређеном за испуњење. Одредбом става 2 овог члана да ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцњу кад га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено, вансудском

опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе.

Одредбом члана 345 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да кад се странци у пресуди налаже извршење неке чинидбе, одредиће се и рок у коме је ову чинидбу дужна да изврши. Одредбом става 3 овог члана да рок за извршење чинидбе почиње да тече наредног дана од дана достављања преписа пресуде странци којој је наложено извршење.

Чланом 440 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд у пресуди, у парницама из радног односа, којом налаже извршење чинидбе да одреди рок од осам дана за њено извршење.

Одредбом члана 43 став 1 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да судска одлука која гласи на давање или чињење постаје извршна ако је постала правноснажна и ако је протекао рок за добровољно испуњење обавезе. Рок за добровољно испуњење обавезе тече од када је извршни дужник примио судску одлуку, ако законом није друкчије одређено. Судска одлука у којој је одређен услов за испуњење обавезе постаје извршна кад услов наступи.

Код изложеног, тужиоцу припада на досуђени новчани износ накнаде парничних трошкова законска затезна камата од дана извршности пресуде до исплате.

Како тужилац није успео у поступку по жалби само у незнатном делу усвојен је и његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, и то: за састав жалбе, у износу од 33.000,00 динара, као и за таксу за жалбу, у износу од 3.900,00 динара, и другостепену пресуду, у износу од 3.900,00 динара, све применом одредаба члана 153 и члана 154 Закона о парничном поступку, као и АТ и ТТ, у вези члана 165 став 1 и 2 Закона о парничном поступку.

Код изложеног, тужени нема право на накнаду трошкова за одговор на жалбу, имајући у виду и да ови трошкови нису били потребни ради вођења парнице, ценећи све околности случаја, у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, на основу члана 390, члана 394 тачка 4 и члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Александра Спирковска, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**